

ГОЛОВНЕ

ХРОНІКИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

№104, 26 липня – 1 серпня 2022

РОСІЯ ПЕРЕКИДАЄ ВІЙСЬКА ЗІ СХОДУ УКРАЇНИ НА ПІВДЕНЬ

Російська армія намагається [посилити](#) позиції в окупованих районах півдня України, перекидаючи частину сил із позицій на сході до Херсонської та Запорізької областей. Також армія Росії стягує військову техніку до кордонів Харківської області залізницею.

Водночас, як [повідомляє](#) голова обласної військової адміністрації (ОВА) Олег Синегубов, сили оборони України з травня звільнили 23 населені пункти [Харківської](#) області, деокупація регіону триває. На [думку](#) експертів, перекидання сил Росією та призупинення її наступу в районі Слов'янська (Донецька область) уможливить українським військам контрнаступ на Ізюмському напрямку.

Обстріли регіонів тривають. Так, у ніч проти 31 липня масований удар по [Миколаєву](#), за словами міської влади, став [найсильнішим](#) за всю війну. Кількість ракет досягла [40](#). Під час обстрілу було [вбито](#) відомого українського мільйонера, аграрного бізнесмена та Героя України Олексія Вадатурського з дружиною Раїсою. Ракета потрапила в його будинок.

Ситуація на території Херсонщини залишається стабільно напруженою. Бойові дії та їхні наслідки важкі. У регіоні знищені населені пункти, зруйнована інфраструктура, заміновані мости й узбережжя річок, згорілі поля. 27 липня Збройні сили України (ЗСУ) завдали удару по стратегічному для російсько-окупаційних військ [Антонівському](#) мосту через Дніпро в Херсоні, внаслідок чого його було [перекрито](#). Станом на сьогодні вдалося [деокупувати](#) 46 населених пунктів області. Усі звільнені села дуже пошкоджені. Про ситуацію в Херсоні [розповідає](#) «Медуза».

Про ситуацію на фронті станом на ранок 2 серпня — [тут](#), огляд ситуації в регіонах підготувало [«Громадське»](#).

ЕВАКУАЦІЯ З ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ СТАЛА ОБОВ'ЯЗКОВОЮ

Кабінет Міністрів України створив Координаційний [штаб](#), який організуватиме евакуацію з Донецької області. Однією з цілей евакуації є запобігання гуманітарній катастрофі взимку. Евакуація буде [обов'язковою](#): люди, які не хочуть їхати, мають підписати документ про розуміння наслідків свого рішення. Перший евакуаційний потяг уже [прибув](#) до Кропивницького (Кіровоградська область), усі евакуйовані люди були розселені.

За інформацією голови Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірини Верещук, в області досі залишаються 200–220 тисяч мешканців, зокрема 52 тисячі дітей. Евакуювати жителів області [закликав](#) і президент України Володимир Зеленський. Важкохворі та поранені мешканці України можуть подати заяву на медичну евакуацію, [повідомляє](#) МОЗ України.

Як і раніше, евакуація не завжди є безпечною: так, 1 серпня на Херсонщині російські збройні сили [обстріляли](#) з протитанкового ракетного комплексу мікроавтобус із мирними мешканцями. Крім того, частина людей, яка виїжджає через тимчасово окуповані території, потрапляє до російських фільтраційних [таборів](#).

Про те, з чим ще стикаються люди, які намагаються виїхати з тимчасово окупованих територій, у репортажах "[Громадського](#)" та "[Радіо Свобода](#)".

США ПІДТВЕРДЖУЮТЬ ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНОЮ ЗБРОЇ, ДОПОМОГА ТРИВАЄ

У Міноборони США [заявили](#), що Україна «дуже ефективно» використовує військове озброєння, надане Вашингтоном, для знищення російських командних та контрольних вузлів, а також угруповань ворожої техніки.

У США [анонсували](#) новий пакет військової допомоги для України в розмірі 550 мільйонів доларів. Президент США Джо Байден підписав меморандум про виділення його Україні, а президент України Володимир Зеленський подякував американському колеґі «за лідерство та міцну підтримку України та розуміння загрози для цивілізованого світу з боку Росії». 1 серпня до України було [доставлено](#) чотири додаткові реактивні системи залпового вогню HIMARS.

До України [прибула](#) третя реактивна система залпового вогню MARS II від Міністерства оборони Німеччини, також країна планує передати Україні 16 танків-[мостоукладачів](#). Її федеральний уряд [дозволив](#) продати Україні 100 самохідних гаубиць Panzerhaubitze (PzH) 2000, проте їхнє виробництво триватиме кілька років.

У [Польщі](#) підготували до передачі Україні перші вісім самохідних артилерійських установок «Краб». Компанія Ваукар [безкоштовно](#) передасть Україні безпілотник «Байрактар», на який зібрали гроші мешканці Польщі.

[Норвегія](#) передала Україні патрульні броньовані автомобілі, а [Великобританія](#) готується передати Україні два протимінні кораблі. [Північна Македонія](#) планує надати Україні танки.

Огляд озброєння, яке надходить від партнерів, [публікує](#) Громадське.

НОВІ САНКЦІЇ ТА ДОМОВЛЕНОСТІ ПРО ФІНАНСОВУ ПІДТРИМКУ

Україна [планує](#) до кінця року укласти угоду з Міжнародним валютним фондом у розмірі 15–20 мільярдів доларів.

Європейська комісарка із питань енергетики Кадрі Сімсон [заявила](#), що вже цього тижня Європейський Союз планує подвоїти експорт української електроенергії. Комерційна торгівля допоможе Україні [компенсувати](#) втрату прибутків.

Європейський Союз [переказав](#) Україні один мільярд євро макрофінансової допомоги. Перший транш у розмірі 500 мільйонів євро вже надійшов на рахунок Національного банку України. Це частина пакету підтримки України в розмірі 9 мільярдів євро, який спрямований на фінансування першочергових бюджетних потреб та подолання наслідків війни.

[Бельгія](#) заморозила російські активи на суму понад 50 мільярдів євро. [США](#) розширили список санкцій. Активна робота [ведеться](#) і всередині України: у Верховній Раді зареєстровано проєкт постанови №7573 про застосування персональних санкцій щодо кількох тисяч громадян Росії, які системно та активно підтримують війну проти України.

РОСІЯ ЗОБОВ'ЯЗАЛА КОЖНИЙ РЕГІОН СФОРМУВАТИ БАТАЛЬЙОН ДЛЯ УЧАСТІ У ВІЙНІ

Міністерство оборони Росії [оголосило](#) про проведення військових навчань із 30 серпня по 5 вересня, і заявило, що нібито не проводить прихованої мобілізації. Водночас розвідка Міністерства оборони України [повідомила](#), що в Росії активно розгортають кампанію, у рамках якої [кожен](#) із [регіонів країни](#) зобов'язан сформувати та профінансувати один новий батальйон для участі у війні проти України. Це спроба компенсувати втрати військовослужбовців російських збройних сил та уникнути мобілізацію, відкрите оголошення якої є небажаним. Набір військовослужбовців також здійснюється через приватні військові компанії, [ультраправі об'єднання](#), Росгвардію та «Л/ДНР».

Генштаб ЗСУ [повідомляє](#) про 41170 вбитих російських військовослужбовців станом на 2 серпня, а за [даними](#) адміністрації президента США, понад 75 тисяч російських військовослужбовців було вбито або поранено з початку повномасштабного вторгнення в Україну. Російська статистика з 25 березня офіційно не оновлюється, проте за даними відкритих джерел [підтверджено](#) понад 5000 загиблих.

Російських військовослужбовців, які відмовилися брати участь у війні, [утримують](#) у колоніях на територіях так званих «Л/ДНР», до них застосовуються тортури та [жорстоке](#) поводження. Сім'ї зниклих військовослужбовців [звертаються](#) до чиновників із вимогою знайти їх, проте отримують відписки, а [пораненим](#) військовослужбовцям не надаються обіцяні виплати.

В адміністрації президента Росії підготували нову методичку про те, як пропаганда має розповідати про війну, про неї [пише](#) «Медуза».

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБМІНІВ ПОЛОНЕНИМИ: УКРАЇНА ПОЛЕГШУЄ ЇХ, РОСІЯ УСКЛАДНЮЄ

Російські військовополонені в Україні [діляться](#) на дві категорії: тих, проти кого немає доказів скоєння воєнних злочинів, утримують до отримання запитів на обмін. Проти полонених, які вчинили воєнні злочини, порушують кримінальну справу, проводять розслідування та виносять вирок, але їх також можна обміняти на українських військовополонених. Верховна Рада України [затвердила зміни](#) в процедурі обміну військовополонених, проти яких порушено кримінальну справу або є вирок. Тепер військовополонений звільняється від покарання в разі ухвалення рішення про обмін.

29 липня Київський апеляційний суд [змінив](#) вирок Вадиму Шишімарину, першому російському військовополоненому, якого було засуджено в Україні за злочин проти мирного мешканця. Вирок було змінено з довічного ув'язнення на 15 років позбавлення волі.

Під час процесу обміну полоненими Росія звертає особливу увагу на військових із чеченських батальйонів, [зазначає](#) Мін'юст України, а найменша ймовірність потрапити до списків на обмін у мешканців бідних регіонів. Про те, як влаштовани табори військовополонених в Україні, [розповідає](#) «Радіо Свобода».

СПРОСТУВАННЯ ФЕЙКІВ

РОСІЯ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО УКРАЇНА ОБСТРІЛЯЛА КОЛОНІЮ В ОЛЕНІВЦІ, ЕКСПЕРТИ ВКАЗУЮТЬ НА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОСІЇ

У ніч проти 29 липня вибух, який пролунав на території колишньої виправної колонії в селищі Оленівка (тимчасово окупована територія Донецької області), знищив будівлю, де утримувалися українські військовополонені, зокрема захисники «Азовсталі» (Маріуполь). Російські пропагандисти заявили про нібито атаку Збройних сил України через те, що полонені «почали давати свідчення». Стверджувалося, що внаслідок удару, який нібито був завданий реактивними системами залпового вогню HIMARS, [загибло](#) 50 людей та поранено 73.

Твердження російської пропаганди про атаку ЗСУ на колонію в Оленівці є фейком.

Перші російські новини про те, що постраждала колонія, з'явилися через [10 годин](#) після удару, вони базувалися на [інформації](#) від так званої «ДНР», з якої випливало, що обстріл вівся не із системи HIMARS. Американський інститут вивчення війни (ISW) [вказав](#), що пошкодження від пожежі в Оленівці, які були продемонстровані російським пропагандистським агентством новин «РІА новини», не притаманні для HIMARS, і немає підтверджень, що кадри фрагментів ракети HIMARS були знайдені в Оленівці.

У Генштабі ЗСУ [заявили](#), що вбивство полонених було навмисне здійснено російськими військовими, щоби звинуватити Україну в скоєнні «воєнних злочинів», і приховати тортури над полоненими. Також там підтвердили, що ЗСУ не завдавали ракетних та артилерійських ударів по району населеного пункту Оленівка.

Радник керівника Офісу Президента України Михайло Подоляк [наголосив](#), що в Оленівці немає оперативних військових цілей для української армії, а масштабність та швидкість інформаційної кампанії російських пропагандистів свідчать про сплановану акцію Росії.

За заявами українських офіційних осіб, обстріл — лише одна із версій того, що сталося; ще одна версія — вибуховий пристрій. У спільній [заяві](#) українських силових відомств події в колонії називають терористичним актом, провокацією та класичною false flag operation зараді приховування воєнних злочинів, дискредитації ЗСУ, зриву поставок західної зброї та підвищення соціальної напруги в українському суспільстві. За інформацією Служби безпеки України, перехоплені телефонні розмови підтверджують відповідальність російських збройних сил за вибухи в колонії.

За [інформацією](#) української розвідки, українських військовополонених було переведено в будівлю, де пролунав вибух, кілька днів тому. Його метою є «приховування фактів тотального розкрадання коштів, виділених на утримання українських військовополонених», а також збільшення соціальної напруги в Україні. Відповідальними за організацію є найманці ПВК «Вагнера» та її власник Євгена Пригожина, до того ж підрив не був погоджений із Міноборони РФ. Також привертає увагу [заява](#) «Омбудсмена» так званої «ДНР», яка повідомила, що від вибуху в Оленівці постраждали лише полонені.

Офіс генпрокурора України розпочав [розслідування](#) за фактом порушення законів та звичаїв війни. Міжнародні експерти, які співпрацюють з Офісом генпрокурора України, у попередніх висновках [вказують](#), що причиною пожежі стала термобарична зброя. Координаційний штаб із питань військовополонених [вимагає](#) від Росії надати списки загиблих та поранених, повернути тіла для поховання та надати медичну допомогу постраждалим. Уповноважений із прав людини в Україні [повідомив](#), що російські збройні сили погодилися повернути тіла загиблих після завершення розслідування. Підтверджених списків полонених, які загинули в Оленівці, Україна досі [не отримала](#).

Встановити обставини вибуху [намагається](#) українська правозахисна організація «Медійна ініціатива з прав людини». За інформацією її джерел, 28 липня обстрілів колонії не було. Причиною руйнувань та смертей полонених вони називають вибух.

Аналітики з Інституту вивчення війни (ISW) заявили, що відповідальність за удар по колонії в Оленівці несе Росія. Згідно з [опублікованими](#) американською компанією Maxar Technologies супутниковими знімками до й після вибухів, у результаті атаки була пошкоджена лише одна будівля, причому її стіни не були зруйновані, а довкола не залишилося вирв від снарядів. Це свідчить про те, що руйнація в'язниці була результатом або точкового удару або вибуху всередині колонії, пише ISW. Військові експерти зазначають, що при атаці проти Оленівки з боку України іншою зброєю на супутникових знімках було б видно супутні збитки, вирви та пошкоджені будівлі. Видання [Politico](#) з посиланням на двох американських чиновників пише, що за оцінками США на території колонії не було виявлено слідів удару HIMARS. Як зазначив один зі співрозмовників видання, дані вказують, що за атаку відповідає не Київ.

Bellingcat та інші експерти на підставі даних із відкритих джерел [зазначають](#), що за кілька днів до подій в Оленівці було викопано велику кількість могил.

The Insider зазначає, що твердження про країни Заходу, які нібито замовчують подію, є частиною пропагандистського дискурсу висвітлення ситуації в Оленівці, і [спростовує](#) їх.

У ЄС [засудили](#) звірства Росії та наголосили, що винних у воєнних злочинах буде притягнуто до відповідальності. ООН висловила [готовність](#) надати експертів для розслідування. Міністр закордонних справ Латвії [закликав](#) Європейський Союз визнати РФ державою-спонсором тероризму.

У Міноборони РФ [заявили](#), що запросили експертів ООН і МКЧХ відвідати колонію з військовополоненими в Оленівці «зараді проведення об'єктивного розслідування», однак у Червоному Хресті [підкреслили](#), що Росія не допустила його представників до колонії.

За кілька годин після появи новин про вибухи, посольство Росії у Великій Британії розмістило у своїх соцмережах пост, де заявило, що українські військовополонені з «Азова» мають бути страченими.

МЗС України [наголосило](#), що російські дипломати є співучасниками воєнних злочинів і також мають понести відповідальність.

Родичі українських військовополонених [закликали](#) світову спільноту відреагувати на теракт в Оленівській колонії та [визнати](#) Росію державою-спонсором тероризму.